

KRIZA JÁNOS NÉPRAJZI TÁRSASÁG ÉVKÖNYVE 19.

A könyv megjelenését a

és a

támogatta.

**Kriza János Néprajzi Társaság
Évkönyve
19**

**A 20. század
(biografikus) történetei**

Szerkesztette
Keszeg Vilmos
Szalma Anna-Mária

KRIZA JÁNOS NÉPRAJZI TÁRSASÁG
KOLOZSVÁR, 2011

Kiadja a KRIZA JÁNOS NÉPRAJZI TÁRSASÁG
400162 Kolozsvár, Croitorilor (Mikes) u. 15.
telefon/fax: +40 264 432 593
e-mail: kriza@mail.dntcj.ro
www.kjnt.ro

© Kriza János Néprajzi Társaság, 2011

Lektorálta:
dr. Pozsony Ferenc

Az angol nyelvű szövegeket fordította, lektorálta:
Vásáry Ákos.

Borítóterv és tipográfia:
Könczey Elemér

Számítógépes tördelés:
Sütő Ferenc

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Kriza János Néprajzi Társaság Évkönyve. A 20.
század (biografikus) történetei / ed.: Keszeg
Vilmos, Szalma Anna-Mária. - Cluj Napoca : Kriza
János Néprajzi Társaság, 2011
ISBN 978-973-8439-61-0

I. Szalma, Anna-Mária (ed.)

II. Keszeg, Vilmos (ed.)

929

Készült a kolozsvári GLORIA és IDEA Nyomdában
Igazgató: Nagy Péter

Tartalom

Ajánlás	7
<i>A 20. század (biografikus) történetei</i> nemzetközi konferencia, Kolozsvár	10
Keszeg Vilmos A történetmondás funkciói a 20. században	15
Narcisa Ştiucă Módszerek és eljárások az orális történelem vizsgálatában	27
Nicoleta Muşat Emlékek újramesélése közben. Írásbeliség versus/és szóbeliség a visszaemlékezésekben	37
Vajda András Írás, kommunikáció, történelem: második világháborús katonalevelek	49
Nagy Réka Egy élet a kéziratok tükrében. Az autobiográfia és a biográfia használata a szilágysági Szabó Miklós életében	91
Elena Despina Naghi A városnegyed és a történetei	139
Adelina Dogaru Átmenet a mitológiából a történelembe. A kommunizmus <i>új emberének</i> élettörténet jellegű elbeszéléstörredékei	147

Szócs Levente	
A népi önéletírás funkciói – öt huszadik századi népi önéletrajz alapján	159
Szalma Anna-Mária	
Fénykép a 20. században – a 20. század fényképe. Privát fotókorpuszok elemzésének tanulságai	195
Blos-Jáni Melinda	
A privát filmgyűjtemény mint mediált emlékezet: egy családi filmarchívum elemzése	219
Anna Kubisztal	
Kisebbségek, az akkulturáció folyamata és kihatásuk a portugál társadalomra – egy lengyel antropológus nézőpontjából . .	245
Rezumate	259
Abstracts	264
Szerzőink	269

Ajánlás

2010. november 19-én került sor Kolozsváron (a Babeş-Bolyai Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának Popovici termében) *A 20. század (biografikus) történetei* [*Naraţiuni (biografice) din secolul 20 / (Biographical) Narratives of 20th Century*] című háromnyelvű konferenciára. A konferencia felhívásában megfogalmazottak értelmében az előadások a 20. század reprezentatív történéseire, a reprezentatív események narratív reprezentációira, a narratívumok/narratívák státusára, a narratív stratégiákra, a narratívumok használatának habitusaira, a narratívumokkal szembeni attitűdökre, a különböző beszédmódokra és médiumokra kívántak reflektálni. A konferencián elhangzott 14 előadás e két tematikus pillérre támaszkodott, (kisebb-nagyobb hangsúlyeltolódással) a 20. század eseményeinek, korszakainak, ideológiáinak, kutatásának árnyalt értelmezéseit kínálva, és/vagy a biográfia (szövegregisztereinek, kutatómódszertanának) jelenségköréhez szólva hozzá. A konferenciát megnyitó két előadás (Keszeg Vilmos, Narcisa Ştiucă) a történetek, a történetmondás kutatásának 20. századi történetét, paradigmaváltásait ill. alapvető módszertani kérdéseit tekintette át. Ezt követően négy tematikus szekcióban a 20. század (biografikus) történetei kerültek megvilágításra több perspektívából, több forrástípus felől közelítve.

A 20. század meghatározó eseményeihez kapcsolódó, azokkal egyidőben vagy utólagosan megfogalmazott történetekre két előadás reflektált: Nicoleta Muşat egy kárpátaljai férfi munkaszolgálatos kapcsolatos emlékiratai és azok utóélete kapcsán, Vajda András pedig a második világháború személyes iratokban való narratív reprezentációi mentén.

Izgalmas témafelvetést és elemzést kínált Czégényi Dóra *Hiedelmek a narratio de vita sua kontextusában* című előadása, melyben hiedelem és (auto)biográfia összefonódását követte. A lokalitás felől közelített a biográfiákhoz Szócs Levente előadása. Más- és másként, a lokalitás kérdése további előadásokban is központi szerephez jutott. Jakab Albert Zsolt előadása az egyéniről a közösségi emlékezési gyakorlatokra irányította a figyelmet (*Emlékállítási gyakorlat Kolozsváron a 20. században*). Elena Despina Naghi egy bukaresti városnegyed lakói által forgalmazott történetek alapján az egyéni és a közösségi történelem képződésének

határmezsgyéjén mozogva kereste a választ kérdéseire. Adelina Dogaru és Ilyefalvi Emese (*Egy fociturista rendhagyó esete a szocializmusban* című előadása) egyfelől a szocialista kor emberének tipikus történeteit, másfelől az individuális, rendhagyó eseteit villantotta fel, alapvetően különböző perspektívákból (a hatalom ill. az azt elszenvedő/kijátszó egyén szemszögéből).

Élettörténetek kutatása számára releváns vonzatok feltárásában több forrás is igénybe vehető. Nagy Réka kéziratos életművén keresztül keresi az utat egy szilágysági népi költőhöz. Szalma Anna-Mária és Blos-Jáni Melinda vizuális médiumokat faggat: a privát fényképek helyét keresi a 20. században és a biografikus beszédmódban, illetve egy családi filmgyűjtemény család-, társadalom- ill. technikatörténeti vonatkozásait rendszerezi. Végül, de nem utolsósorban Anna Kubisztal előadása jelentősen tágította a keretet időben (a 21. század felé) és térben (Portugália felé). Előadásának tanúsága szerint a statisztikai jellegű információk mellett a biografikus megközelítés továbbra is és ismételten járható út marad a társadalomtudományos diskurzusban.

Az elsődleges szinten (a konferencia meghatározott tematikáján) túl az előadások, a tanulmányok további kapcsolódási pontok egész sorát mutatják. Ez az aktualitás hangsúlyozásán túl egyszerre helyezi a kérdést meglehetősen tág keretek közé, és hozza mégis egy térfélre, ahol valóban minden tanulmány, előadás a 20. századról és annak biografikus történeteiről szól. A „hosszú” 20. század eseményei, létélményei nem csak a biografikus beszédmódot, hanem az erre kíváncsi társadalomtudományos diskurzust is folyamatos mozgásban tartják.

A konferencia előzményét képezik azok a kutatások, amelyek a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem Magyar Néprajz és Antropológia Tanszék és a Kriza János Néprajzi Társaság szervezésében folytak az elmúlt évtizedekben. A kutatások az életpályák kollektív, objektív kereteit és individuális stratégiáit, valamint fordulópontjait azonosították. 1993–1994 között *A másik osztály. Az arisztokrácia emléke a mai falu tudatában* címmel mezőszéki, aranyosszéki és marosszéki településeken zajlott gyűjtés. Egy évtized során (2001–2011) a protestáns lelkészek, a népi specialisták, a néptanítók, a mérnökök életpályájának és élettörténetének kutatására került sor. A kutatások eredményei máris több kötetben láttak napvilágot (Nagy Ödön, Hermán János, Nyitrai Mózes: *Palástban. Lelkészek szórványban*. Kiadásra előkészítette Keszeg Vilmos és

Becze Márta. Mentor, Marosvásárhely, 2001; Keszeg Vilmos szerk.: *Specialisták. Életpályák és élettörténetek* I–II. Scientia, Kolozsvár, 2006; Ozsváth Imola szerk.: *Néptanítók. Életpályák és élettörténetek*. Scientia, Kolozsvár). A témában több egyetemi szakdolgozat és doktori disszertáció finalizálódott (Ozsváth Imola: *Udvarhelyszéki pedagógusok a 20. században. Életpályák és élettörténetek*, 2009; Szócs Levente: *20. századi gyergyói népi önéletrajzok. A népi önéletírás funkciói*, 2010, Szalma Anna-Mária: *A fénykép a mindennapi életben. Vizuális antropológiai közelítések privát fényképkorpuszokhoz*, 2011). A 2006-ban Kolozsvárt zajlott nemzetközi konferencia előadásai kötetben hozzáférhetőek (Jakab Albert Zsolt–Keszeg Anna–Keszeg Vilmos szerk.: *Emberek, életpályák, élettörténetek*. Kolozsvár, BBTE Magyar Néprajz és Antropológia Tanszék–KJNT, 2007). A Hungarológiai Tudományok Doktori Iskola hallgatói 2008-ban forrásközlő sorozatot kezdeményeztek a mindennapi élet személyes dokumentumainak közlésére és értelmezésére. (Megjelent kötetek: András Erzsike: *Kedvemre való, hogy meséljek*. Sajtó alá rendezte Ambrus Judit, Mentor, Marosvásárhely, 2008; Berekméri István Andrásé: *Minden poklokon keresztül*. Sajtó alá rendezte Vajda András. Mentor, Marosvásárhely, 2008; Bálint Dezső–Kovács Piroska–Balázs Dénes: *Lámpások voltunk...* Sajtó alá rendezte Ozsváth Imola. Mentor, Marosvásárhely, 2009; *A beteg ember. Betegségek, betegek és gyógyítók*. Sajtó alá rendezte Czégényi Dóra és Keszeg Vilmos. Mentor, 2010; Kiss Dániel: *Minden gyümölcse életemnek...* Sajtó alá rendezte Bajkó Árpád. Mentor, Marosvásárhely, 2010.) A narratív viselkedésről Keszeg Vilmos 2011-ben tett közzé egyetemi jegyzetet (Keszeg Vilmos: *A történetmondás antropológiája*. BBTE–KJNT, Kolozsvár, 2011).

A szerkesztők

Rezumate

Keszeg Vilmos

Vieți și biografii din secolul 20

De mai multe decenii autorul efectuează cercetări biografice. În cadrul Catedrei de Etnografie și Antropologie Maghiară din Cluj-Napoca a avut loc cercetarea carierei și a biografiei nobililor, a preoților protestanți, a artiștilor populari, a dascălilor, a scriitorilor intruși. Totodată, în repetate rânduri autorul a analizat și a prezentat diferite strategii biografice și autobiografice, a analizat raportul dintre scris și memoria culturală, contextele și strategiile discursului autobiografic, tipurile și registrele narațiunilor biografice. Prezenta expunere trece în revistă evenimentele din secolul 20, care au avut un efect hotărâtor asupra carierelor individuale și colective, prezintă strategiile discursului (auto)biografic. Analiza este efectuată pe o bază de date referitoare la etnia maghiară din România.

Narcisa Știucă

Metode și meșteșug în cercetarea de tip istorie orală

Lucrarea își propune să delimiteze în cadrul cercetărilor narative demersurile care au ca scop producerea de narațiuni autobiografice de cele de istorie orală. În accepțiunea autoarei istoria orală se definește ca o alternativă la cea oficială fiind menită să dea sens acesteia din urmă prin apel la opiniile, judecățile, evaluările și sentimentele celor care au participat sau au fost martori la evenimente și perioade istorice importante. Sunt prezentate și analizate în detaliu cele cinci etape principale ale cercetării în domeniul istoriei orale: documentarea, alegerea subiecților, elaborarea instrumentelor de lucru, înregistrarea narațiunilor și a informațiilor conexe și analiza.

Nicoleta Mușat

Repovestind amintiri: Scris vs./și oralitate în cadrul discursului de tip memorial

În 1950 în Slatina, Transcarpatia (Ucraina) un bărbat este arestat și deportat în Karaganda, Siberia. Cinci ani mai târziu el se întoarce acasă. Treizeci

de ani mai târziu, în perioada Uniunii Sovietice începe să-și scrie memoriile din lagăr. Acest caiet este păstrat de fata lui, care după 1990, după destrămarea Uniunii Sovietice începe să repovestească memoriile tatălui deportat. Această lucrare urmărește cele două modalități de comunicare a memoriei: cea scrisă, care a supraviețuit în timp, statică, neschimbată, ireversibilă și cea orală, care se schimbă depinzând de audiența actuală. Este oare vorba despre înfruntare a memoriilor sau o bătălie comună a modalităților de comunicare a memoriei? Este vorba oare despre un conflict de supremație a memoriilor pentru obținerea titlului de narațiune „corectă”, sau avem de-a face cu cele două laturi a aceleiași monede?

Vajda András

**Scris, comunicare, istorie:
scrisori militare din cel de-al doilea război mondial**

Studiul reflectă în primul rând asupra narativelor scrise, născute și folosite în registrul culturii populare, care s-au realizat în perioada celui de-al doilea război mondial, sau care se referă la această perioadă. Realizează analiza funcțiilor, circumstanțele în care s-au născut, modul de folosire precum și diferitele atitudini față de el. Scopul autorului nu este reconstituirea evenimentelor istorice, ci analiza impactului acestora asupra cotidianului, asupra modului de viață și de gândire a oamenilor simpli și – nu în ultimul rând – asupra relației lor față de scripturalitate. Nu Istoria îl interesează, dar povestirile biografice a oamenilor care au trăit acele evenimente istorice și mecanismul de acțiune a acestor povestiri. Acesta implică analiza procesului de textualizare precum și studierea naturii, funcțiilor și scopurilor scrisului, a normelor și așteptărilor sociale care influențează scripturalitatea. Prezenta lucrare tratează aceste narative în primul rând din cauza faptului că ele sunt scrise: presupune că frecvența lor; destinatarii; structura lor; acele formule, din care se compun; precum acele norme, cărora se supun (cenzura) ne aduc mai aproape de înțelegerea sinelui născut în scripturalitate.

Nagy Réka

**Viață reprezentată în operă.
Viața și opera lui Szabó Miklós (Sălaj)**

Lucrarea se concentrează asupra utilizării autobiografiei și a biografiei, bazându-se pe manuscrisele lui Szabó Miklós (1907–1982), un poet

popular din Boghiș (Sălaj). Analizează motivele întocmirii autobiografiei, particularitățile textelor întemeiate în diferite ipostaze ale vieții. Încearcă să găsească răspunsul la întrebări referitoare la cunoștințele biografice ale persoanei vizate, ce alte biografii cunoaște și distribuie, ce fel de comunități virtuale și locale formează prin aceste cunoștințe, respectiv cum își integrează în acest context autobiografia.

Elena Despina Naghi

Narațiuni în lanț: micro-cartierul și povestirile lui

Lucrarea vizează narațiunile personale despre locuirea la bloc în perioada 1980–2000. Centrul de interes al cercetării constă în observarea aspectelor de viață cotidiană și a transformărilor acestora la trecerea de la perioada comunistă la cea postcomunistă. Narațiunile (povestirea vieții, narațiunea personală) se află la limita dintre reconstituirea istoriei personale a fiecăruia și reconstituirea istoriei unei micro-comunități (micro-cartier). Dificultatea cu care se confruntă cercetătorul este aceea de a „decupa” din cumulumul de texte acele aspecte esențiale pentru întreaga comunitate, experiențele comune, fie acestea și individualizate, și de a defini modul de reprezentare în oralitate a micii comunități urbane. Narațiunile în cauză sunt culese de la locatari din blocuri învecinate, aparținând unei micro-comunități ce s-a constituit în urmă cu aproximativ 30 de ani. Relațiile de vecinătate pe termen lung s-au extins sub forma relațiilor de colegialitate (școală, serviciu) și de prietenie. Dar, ca orice comunitate, conține și amorse de conflict. Lucrarea de față se bazează pe o cercetare de teren în curs de derulare, efectuată în scopul pregătirii tezei de doctorat.

Adelina Dogaru

Parcursul dinspre mitologie spre istorie.

File din povestirile cu caracte biografic ale omului nou comunist

Articolul tratează problematica cercetării narațiunilor autobiografice care fac referire la perioada comunistă, sub aspectul lor formal și al specificității lor din punct de vedere al conținutului. Din analiză reiese, pe lângă identificarea principalelor caracteristici ale acestora, caracterul lor de mărturie-document, care face posibilă reliefaarea efectelor pe care le-au avut mijloacele angrenate de către Partidul Comunist în formarea omului nou.

Szócs Levente

Funcțiile autobiografiilor din Gheorgheni din secolul 20

Lucrarea își propune analiza a cinci autobiografii din Gheorgheni, secolul 20. Pe marginea acestor analize sunt dezbătute următoarele: apariția/răspândirea autobiografiilor în această regiune; opiniile societății referitoare la autorii acestor autobiografii, corelația acestora cu textele autobiografice; schimbarea statutului autorului în comunitatea locală pe parcursul/în urmarea scrisului; funcțiile autobiografiilor în diferite contexte; relația dintre scris și oralitate; relația între identități personale și regionale în textele autobiografice.

Szalma Anna-Mária

Fotografia privată în secolul 20

Fotografia privată are multiple conexiuni cu istoria secolului 20: pe de o parte mediul însuși este un fenomen al secolului 20, pe de altă parte, un șir de evenimente (globale/locale) și aspecte ale secolului 20 au fost înregistrate și pe fotografii private. Cele trei corpusuri analizate pot fi interpretate și ca adaosuri, nuanțe particulare (vizuale) locale/personale la istoria oficială a secolului. Întrebările relevante sunt următoarele: în ce măsură și cum se regăsesc evenimentele cruciale ale secolului (evenimentele, perioadele, locurile care se suprapun cu timpul și spațiul de viață al indivizilor) în/pe fotografiile private? (Evenimentele care apar, și cele care lipsesc, vor fi importante deopotrivă la rândul lor.) În ce măsură se redefinesc evenimentele, ideologiile marcante ale secolului, dacă privim doar reprezentările fotografice ale acestor evenimente, ideologii?

Blos-Jáni Melinda

Arhiva filmelor private ca memorii mediate.

Analiza colecției de filme a unei familii

Caracteristicile filmelor private în era postmedia necesită o asemenea analiză, care pe lângă factori socioculturali și tehnologici, ia în considerare și perspectiva istorică. Filmele private din era media „veche” sau „nouă” se îmbină în mai multe aspecte cu istoria generațiilor care au produs, au arhivat aceste filme, și l-au adaptat la peisajul media actual (de

exemplu prin transcrierea formatului vechi). Pornind de la conceptul lui José van Dijck: memorie mediată, autoarea lucrării își propune a metodă de analiză care tratează dinamica memoriei și a mediilor în mod egal, și cercetază modul în care media și memoria, povestea mediei și povestea individualului se transformă în mod reciproc. Arhiva de filme de familie analizată (începută în 1989 și continuată până în zilele noastre) poartă urmele istoriei societății (schimbarea de regim din 1989), a istoriei tehnologiilor de filmare (de la camerele de filmat Super 8 până la tehnologiile digitale), precum și a familiei pe care o reprezintă.

Anna Kubisztal

Minorități etnice și impactul lor asupra comunității portugheze – văzut prin ochii unui antropolog polonez

Obiectivul lucrării este prezentarea situației imigrării (bazată mai ales pe motive economice și de studii) și a minorităților în Portugalia, cu deosebită atenție la modul de viață a imigranților (în primul rând din Brazilia și Angola) și la rolul lor în societatea portugheză. Prezența imigranților în Portugalia este tangibil în diferite modalități: dețin restaurante, magazine, cafenele, biserici tradiționale și tipice, de multe ori trăiesc în cartiere suburbane separate proprii. Prezenta lucrare încearcă să identifice diferite nivele de integrare sau segregare în societatea portugheză, formulează observații referitoare la eventualele schimburi dintre diferitele culturi, publică studii de caz – din perspectiva antropologului polonez, care trăiește între ei.

Abstracts

Keszeg Vilmos

Biographic Narratives in the 20th Century

The lecturer has been an active participant and organizer of researches into career and biographies for several decades. Researches on the common historical fate of the Transylvanian aristocracy, on the career and life stories of protestant priests in Hungarian diaspora, of folk specialists, teachers, and “intruding” authors (self-taught people) have been carried out within the frame of a research program at the Department of Hungarian Ethnography and Anthropology at Babeş-Bolyai University, Cluj-Napoca, Romania. The author also analyzed and presented different narrative strategies (both biographical and autobiographical), and the interrelation between script and memory. In a recently published study he summed up theories of biographies that constitute the conceptual framework of his researches, and described the relevant contexts and strategies of autobiographical speech, specific types and registers of biographical narratives. The present lecture deals with the events of the “long 20th century” that had a strong impact on personal career strategies. It also specifies the typical narrative templates and strategies of (auto)biographical phrasing. The mentioned events, as well as the templates and strategies probably appear in a wider range in the European region, but the conclusions of the analysis only apply to the Hungarian minority in Romania.

Narcisa Ştiucă

Methods and Craft in Oral History Research

Narrative research is among the most beloved methods today in the human sciences, although its investigative methods are rather defective. One of the problems which it raises consists in the substantial dissociation between “biographical narratives” and “oral history”. In the author’s opinion, the recording of information and testimonies resulting from the recounting of one’s life cannot be brought in essential accord with official history, and even less could it offer an alternative to it. The reason for this

is that the recounting of one's own life experience is inevitably and purely subjective, as the role of the researcher consists not in confronting the testimonies with the recorded truths about the same events, but in their open reception, while in the case of oral history many more scriptural and visual testimonies are consulted.

Nicoleta Muşat

(Re)Telling Memories:

Writing vs./and Orality within Memorialistic Discourse

In 1950, in Slatina/Solotvino, Transcarpathia, Ukraine, a man is arrested and deported to Karaganda, Siberia. Five years later, he returns home. Thirty years later, during the Soviet era, he writes down his memoirs from the camp. His daughter keeps the notebook and after 1990, when Ukraine is no longer under Soviet influence, she starts retelling the story of her deported father. This paper aims to discuss two types of discourse regarding memory: the written one that has survived over the years and is a static, unchangeable, irreversible one, and the oral, changeable one which is remodelled with regard to the actual audience. Are we dealing with a clash of memories or a common fight? Is there a conflict for supremacy of the "right" story or can they be taken as two sides of the same coin?

Vajda András

Writing, Communication, History:

Military Letters from World War II

The paper reflects upon the narratives born in the time of the Second World War, written and put into circulation in the folk/popular registers, upon their roles and circumstances of genesis and usage, upon attitudes towards them. The purpose of the paper is not to reconstruct the event of that historic period, but to analyze the influence of those events on everyday life, on the living and mentality of simple countrymen, and last, but not the least on the relations with scripts. It tries to observe biographical stories of the common man who experienced the historical events, and on these stories' mechanism of impact. This implicates the analysis of text production, as well as that of the nature, functions and targets of writing, and of the social orders and expectations which have

an influence on writing. This present study observes these narratives primarily because of their written form: it presumes that the analysis of their frequency, their recipients, their aspects, their used formulas and the rules they submit themselves to (censorship) will lead us closer to the cognition of the individual born in the course of writing.

Nagy Réka

A Life in the View of Written.

Szabó Miklós's Life Path and Work from Sălaj

This study focuses on the usage of biography and autobiography, based on the manuscripts of Szabó Miklós (1907–1982), a folk poet from Szilágybagos (today's Boghiș, Romania). It analyses the motives of writing an autobiography, and the formal and content related features of texts produced in different life situations. It attempts to uncover Szabó Miklós's biographical knowledge, what kind of life stories he knew and made known, what kind of virtual or local community he created by this, and how he integrated his own life story within these.

Elena Despina Naghi

The Micro-Neighborhood and its Stories

This study focuses upon personal narratives of living in flats in the period 1980–2000, with particular interest in the mundane aspects of everyday life and their changes brought upon by the transition from the communist regime to the present in Romania. These narratives blend the personal histories of the residents and the larger narrative of a micro-community (the neighborhood). The presented narratives have been collected from the residents of neighboring flats in the vicinity of Primăverii Boulevard in Bucharest, who form a micro-community which has been established in the course of thirty years.

Adelina Dogaru

Transition from Mythology to History. Biographical Narrative Segments of the *New Man* in Communism

This study presents an analysis of formal and content related features in autobiographical texts during the communist era. Apart from identifying

the main traits, the analysis presents these texts as testifying documents; they shed light on the effects of the Romanian Communist Party's means of creating the new man.

Szócs Levente

20th Century Autobiographies from Gyergyó

This study gives an analysis of five 20th century folk autobiographies from Gyergyó. The topics of analysis include: the appearance/spread of folk autobiographies in the region; the community's opinion of the person of folk autobiographies's authors, and its relation to the texts; the authors' change in status in the local community during/after the production of the autobiography; the function of folk autobiographies in different contexts; the relation between textuality and orality; the relation between personal and regional identities in the texts of autobiographies.

Szalma Anna-Mária

Photography in the 20th Century – Photography of the 20th Century. Results on Analyses of Private Photo Corpuses

The author presents her research of three private photographic corpuses, each studied from different viewpoints: as a possible (auto)biographic narrative, as an instrument for the segmentation of private space and time, as a ritual action, and as a form of communication, which functions within the confines of a narrow social unit (the family or a local community). During the 20th century, photography has become a medium of biographic discourse. The actuality of its study is supported not only by the fact that photography has become a part of everyday life, but also by the way in which it began to demand its rights in the discourse of the human sciences.

Blos-Jáni Melinda

Home Video Collections as Mediated Memories. The Analysis of a Family's Home Video Collection

The characteristics of home videos in the post-media age require an analysis that – besides the technological and sociocultural factors – takes into consideration the historical, genealogical traits as well. Home

movies made with different 'old' and 'new' technologies (including the remediation of old home movies into digital 'user generated content') are interconnected in many ways with the history of the generations that produced, archived these films, or adapted them to the specificities of the media landscape they were living in. Departing from José van Dijck's concept, mediated memories, the aim of this paper is to produce such an analysis of a family archive, that treats the dynamics of memory and of media equally, and looks at the ways media and memory, media and individuals transform each other. The home movie collection selected to be analysed transforms into a very actual problem of the post-media age when viewed from this perspective. The family archive under study (founded in 1989 and continued to our days) carries the traces of Transylvanian history (contains records about the Romanian revolution from 1989) and the history of motion picture technologies (from the Super 8 cameras of the 1980s to the digital technologies) while representing the history of a family.

Anna Kubisztal

**Ethnic Minorities and their Impact on the
Portuguese Community – Seen by a Polish Anthropologist**

The purpose of this study is to present the issues and consequences of migration – primarily due to economic and educational reasons – and minorities in Portugal. The paper focuses on immigrants' – mainly Brazilians and Angolans – way of life and their status/role in Portuguese society. The presence of immigrants in Portugal manifests itself in different ways: they have their own traditional and typical restaurants, shops, coffee houses, places of worship, and they often live in their own suburban neighbourhoods. This present study attempts to categorize different levels of integration or segregation among immigrants in Portuguese society, to make observations on intercultural exchanges, and to present case studies from the author's perspective as an anthropologist living in the vicinity of such immigrant communities.

Szerzőink

Blos-Jáni Melinda: doktorandusz, BBTE BTK, Magyar Néprajz és Antropológia Tanszék, gyakornok, Sapientia EMTE, Film-, fotóművészet, média szak, Kolozsvár, Románia

Adelina Dogaru: doktorandusz, Bukaresti Tudományegyetem, néprajzkutató, Constantin Brăiloiu Néprajz- és Folklorintézet, Bukarest, Románia

Keszeg Vilmos: tanszékvezető egyetemi tanár, BBTE BTK, Magyar Néprajz és Antropológia Tanszék, Kolozsvár, Románia

Anna Kubisztal: doktorandusz, Lodz-i Tudományegyetem, Lodz, Lengyelország

Nicoleta Mușat: doktorandusz, egyetemi tanársegéd, Temesvári Nyugati Egyetem, Temesvár, Románia

Elena Despina Naghi: doktorandusz, Bukaresti Tudományegyetem, Bukarest, Románia

Nagy Réka: doktorandusz, BBTE BTK, Magyar Néprajz és Antropológia Tanszék, Kolozsvár, Románia

Narcisa Știucă: egyetemi docens, Bukaresti Tudományegyetem, Bukarest, Románia

Szalma Anna-Mária: néprajzkutató, PhD, Kolozsvár, Románia

Szócs Levente: néprajzkutató, PhD, Tarisznyás Márton Múzeum, Gyergyószentmiklós, Románia

Vajda András: néprajzkutató, PhD, Hagyományos Kultúra Megőrzésének és Terjesztésének Maros Megyei Központja, Marosvásárhely, Románia

Cuprins

Recomandare	7
Keszeg Vilmos	
Vieți și biografii din secolul 20	15
Narcisa Știucă	
Metode și meșteșug în cercetarea de tip istorie orală	27
Nicoleta Mușat	
Repovestind amintiri: Scris vs./și oralitate în cadrul discursului de tip memorial	37
Vajda András	
Scris, comunicare, istorie: scrisori militare din cel de-al doilea război mondial	49
Nagy Réka	
Viață reprezentată în operă. Viața și opera lui Szabó Miklós (Sălaj)	91
Elena Despina Naghi	
Narațiuni în lanț: micro-cartierul și povestirile lui	139
Adelina Dogaru	
Parcursul dinspre mitologie spre istorie. File din povestirile cu caracte biografic ale <i>omului nou</i> comunist	147
Szócs Levente	
Funcțiile autobiografilor din Gheorgheni din secolul 20	159
Szalma Anna-Mária	
Fotografia privată în secolul 20	195
Blos-Jáni Melinda	
Arhiva filmelor private ca memorii mediate. Analiza colecției de filme a unei familii	219
Anna Kubisztal	
Minorități etnice și impactul lor asupra comunității portugheze – văzut prin ochii unui antropolog polonez	245
Rezumate	259
Autori	269

Contents

Recommendation	7
Keszeg Vilmos Biographic Narratives in the 20 th Century.	15
Narcisa Ştiucă Methods and Craft in Oral History Research	27
Nicoleta Muşat (Re)Telling Memories: Writing vs./and Orality within Memorialistic Discourse	37
Vajda András Writing, Communication, History: Military Letters from World War II . . .	49
Nagy Réka A Life in the View of Written. Szabó Miklós's Life Path and Work from Sălaj	91
Elena Despina Naghi The Micro-Neighborhood and its Stories	139
Adelina Dogaru Transition from Mythology to History. Biographical Narrative Segments of the <i>New Man</i> in Communism	147
Szócs Levente 20 th Century Autobiographies from Gyergyó	159
Szalma Anna-Mária Photography in the 20 th Century – Photography of the 20 th Century. Results on Analyses of Private Photo Corpuses.	195
Blos-Jáni Melinda Home Video Collections as Mediated Memories. The Analysis of a Family's Home Video Collection.	219
Anna Kubisztal Ethnic Minorities and their Impact on the Portuguese Community – Seen by a Polish Anthropologist	245
Abstracts	264
Authors	269